

ชื่อสมุนไพร กระถิน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Leucaena leucocephala*

(Lam.) de Wit

ชื่อสามัญ White popinac, Lead tree, Horse tamarind, Leucaena, lpil-lpil

ชื่อท้องถิ่น กะเส็ดโคก กะเส็ดบก (ราชบุรี), กะตง กระถิน กระถินน้อย กระถินบ้าน ผักก้านถิน (สมุทรสงคราม), ผักก้านถิน (เชียงใหม่) ผักหนองบก (ภาคเหนือ) กระถินไทย กระถินบ้าน กระถินดอกขาว กระถินหัวหงอก (ภาคกลาง), ตอเบา สะตอเทศ สะตอบ้าน (ภาคใต้), กระถินยักษ์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้น เป็นไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก มีขนาดความสูงประมาณ 3-10 เมตร ไม้ผลัดใบ ลักษณะทรงต้นเป็นเรือนยอดรูปไข่หรือกลม เปลือกต้นมีสีเทา และมีปุ่มนูนของรอยกิ่งก้านที่หลุดร่วงไป ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการใช้เมล็ด เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนซุยหรือในดินเหนียวอุ้มน้ำได้ดี

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นเรียงสลับกัน ยาวประมาณ 12.5-25 เซนติเมตร แกนกลางใบประกอบมีขน ใบแยกแขนงประมาณ 3-19 คู่ เรียงตรงข้ามกัน มีความยาวประมาณ 5-10 เซนติเมตร ส่วนใบย่อยมีประมาณ 5-20 คู่ เรียงตรงข้ามกัน ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปขอบขนาน มีความกว้างประมาณ 2-5 มิลลิเมตรยาวประมาณ 0.6-2.1 เซนติเมตร โคนใบเบี้ยว ปลายใบแหลม ขอบใบมีขน แต่ละใบมีเส้นแขนงอยู่ประมาณข้างละ 5-6 เส้น ส่วนก้านใบย่อยมีความยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร

ดอก มีสีขาว ออกดอกเป็นช่อแบบกระจุกแน่นตามง่ามใบและปลายกิ่งประมาณ 1-3 ช่อ กลีบเลี้ยงโคนติดกันลักษณะเป็นรูปประฆัง ส่วนปลายแยกเป็นสามเหลี่ยมเล็ก 5 แฉก มีขน ส่วนกลีบดอกมี 5 กลีบ มีเกสรตัวผู้ 10 อัน เมื่อดอกบานเต็มที่กว้างประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร โดยจะออกดอกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน

ฝัก มีลักษณะแบน ปลายฝักแหลม โคนสอบ ฝักเมื่อแก่จะแตกตามยาว ฝักยาวประมาณ 10-20 เซนติเมตรและกว้างประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร ในฝักมีเมล็ดเรียงตามขวางอยู่ประมาณ 15-30 เมล็ด และจะออกผลในช่วงเดือนกรกฎาคมจนถึงเดือนมกราคม

เมล็ด มีลักษณะเป็นรูปไข่แบนกว้าง มีสีน้ำตาลและเป็นมัน

การนำไปใช้ประโยชน์

ยอดอ่อน ฝักอ่อน และเมล็ดใช้รับประทานเป็นผักร่วมกับน้ำพริก ส้มตำ หรือยำหอยนางรม ส่วนเมล็ดอ่อนชาวอีสานใช้ผสมในส้มตำหรือรับประทานกับส้มตำ ใบสามารถนำมาใช้ทำเป็นปุ๋ยหมักได้ ลำต้นสามารถ

นำมาใช้ทำตำมอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ ทำฟีน เผาทำถ่าน ส่วนเปลือกต้นกระถินสามารถนำมาใช้ย้อมสีเส้นไหม นอกจากนี้ใบ ยอด ฝัก และเมล็ดอ่อนสามารถนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ เช่น วัว ควาย ไก่ แพะ แกะ

สรรพคุณทางยา

1. ช่วยทำให้เจริญอาหาร
2. เสริมสร้างและบำรุงกระดูก
3. ลดระดับน้ำตาลในเลือด รักษาโรคความดันโลหิตสูง
4. บำรุงและรักษาสายตา
5. บำรุงหัวใจ บำรุงตับ
6. แก้อาการร้อนในกระหายน้ำ
7. แก้อาการท้องร่วง ขับลมในลำไส้
8. เมล็ดใช้เป็นยาถ่ายพยาธิตัวกลม
9. ช่วยขับระดูขาวของสตรี
10. ช่วยลดการเกิดนิ่วในกระเพาะอาหาร
11. ฝักเป็นยาฝาดสมาน ใช้ห้ามเลือด

เอกสารอ้างอิง

เมตไทย. (2563) สมุนไพรกระถิน. สืบค้น 1 เมษายน 2565, จาก <https://medthai.com/กระถิน/>